

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	бакалавр та магістр	Форма навчання	денна та заочна	Навчальний рік/семестр	II (весняний) семестр
----------------------	---------------------	----------------	-----------------	------------------------	--------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	<u>Основи культури українського мовлення</u>
Кафедра	філології (українське відділення)
Освітня програма	(Дисципліна за вибором для усіх спеціальностей) Форма навчання денна
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): вибіркова Кількість кредитів: 4 Лекції: 10 Семінарські/практичні заняття: 20 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 90
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	к.п.н., Павлович Юдіта Павлівна pavlovics.judit@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з української мови, стилістики, орфоепії, лексикології, морфології, синтаксису достатніх для сприйняття матеріалу, вміння узагальнювати і систематизувати поданий матеріал.
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	Метою викладання навчальної дисципліни “Основи культури мовлення” є ознайомити студентів з основними нормами культури мови та мовлення сучасної української літературної мови, удосконалити навички володіння нормами сучасного українського літературного слововживання, ознайомити з вимогами щодо відбору мовних засобів для конкретної мовленнєвої ситуації, виробити у них практичних умінь і навичок здійснювати мовленнєву комунікацію. Основними завданнями вивчення дисципліни є: - засвоїти знання, що розкривають специфіку літературної мови, її основні комунікативні ознаки та нормативні рівні;

- усвідомити основні чинники, що сприяють підвищенню рівня мовленнєвої культури особистості;
- виробити практичні навички техніки мовлення, підпорядкування засобів логічної й емоційної виразності основній меті озвученого тексту;
- виробити уважне і критичне ставлення до свого мовлення і суспільної мовної практики;
- навчити студентів попереджувати порушення орфоепічних, морфологічних норм українського слововживання;
- розширити активний словниковий запас студентів, прилучити їх до багатства української лексики, фразеології;
- допомогти їм оволодіти основами професійної лексики - лінгвістичною, педагогічною та суспільно-політичною термінологією.

По завершенню курсу студенти повинні *знати* :

- основні теоретичні поняття цього курсу та усвідомити принципи культури мовлення на різних мовних рівнях;
- засоби та основні методи логіко-емоційної виразності мовлення
- стильові різновиди української літературної мови та їх характерні ознаки;
- вимоги до мовлення та правила етикету;
- головні відомості про наголос та його типи;
- правила вимови звуків і звукосполучень;
- засоби милозвучності української мови, розуміє їхню роль у створенні естетичності мовлення;
- різновиди лексичних помилок
- синтаксичні аспекти професійного мовлення, основні форми викладу матеріалу, структуру речень і словосполучень, труднощі узгодження підмета з присудком

вміти:

- – вільно, гнучко й ефективно використовувати мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах для розв'язання комунікативних завдань;
- знаходити і виправляти порушення чинних мовних норм;
- знаходити і усунути з контексту випадки неправильного вживання слів;
- редагувати словосполучення й речення, у яких допущені лексичні помилки;
- уміє добирати мовні засоби відповідно до мовленнєвої ситуації
- використовувати синоніми для найточнішого вираження думки
- правильно наголошує загальноновживані слова;
- виправляє акцентуаційні помилки у своєму й чужому

	мовленні; - знаходити у реченнях лексеми, в яких приголосні звуки зазнають у вимові асимілятивних змін; - виразно читати вголос тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення відповідно до орфоепічних й акцентуаційних норм; - дотримуватися норм наголошування та літературної вимови під час створення власних усних висловлювань; - скорочувати та створювати наукові тексти професійного спрямування, складати план, конспект, реферат тощо, робити необхідні нотатки, виписки відповідно до поставленої мети - -послугуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури; - -складати наукові тексти (покликання, бібліографічні описи, таблиці тощо) згідно з чинними стандартами. Тематичний план курсу <table><tr><td>МОДУЛЬ 1. Мова і мовлення</td></tr><tr><td>Тема 1. Культура мовлення як компонент педагогічної майстерності.</td></tr><tr><td>Тема 2. Літературна мова, її типи.</td></tr><tr><td>Тема 3. Стили мови, мовлення та спілкування..</td></tr><tr><td>Тема 4. Мовленнєвий етикет.</td></tr><tr><td>Тема 5. Наголос та його типи. Орфоепічна правильність мовлення</td></tr><tr><td>Тема 6. Поглиблення відомостей про асиміляцію приголосних звуків.</td></tr><tr><td>Тема 7. Засоби милозвучності української мови.</td></tr><tr><td>МОДУЛЬ 2. Слововживання та культура писемного мовлення</td></tr><tr><td>Тема 8. Слововживання: вибір слова, лексична сполучуваність</td></tr><tr><td>Тема 9. Багатозначність слів.</td></tr><tr><td>Тема 10. Синоніми. Використання синонімів для уникнення невиправданого повторення слів.</td></tr><tr><td>Тема 11. Пароніми. Виправлення помилок, пов'язаних зі сплутуванням слів-паронімів.</td></tr><tr><td>Тема 12. Соціальні і територіальні діалектизми. Поняття «суржик». Запозичені слова.</td></tr><tr><td>Тема 13. Поняття фразеологічної норми.</td></tr><tr><td>Тема 14. Морфологічні норми</td></tr><tr><td>Тема 15. Синтаксичні норми.</td></tr><tr><td>Тема 16. Текст як одиниця мовлення.</td></tr></table>	МОДУЛЬ 1. Мова і мовлення	Тема 1. Культура мовлення як компонент педагогічної майстерності.	Тема 2. Літературна мова, її типи.	Тема 3. Стили мови, мовлення та спілкування..	Тема 4. Мовленнєвий етикет.	Тема 5. Наголос та його типи. Орфоепічна правильність мовлення	Тема 6. Поглиблення відомостей про асиміляцію приголосних звуків.	Тема 7. Засоби милозвучності української мови.	МОДУЛЬ 2. Слововживання та культура писемного мовлення	Тема 8. Слововживання: вибір слова, лексична сполучуваність	Тема 9. Багатозначність слів.	Тема 10. Синоніми. Використання синонімів для уникнення невиправданого повторення слів.	Тема 11. Пароніми. Виправлення помилок, пов'язаних зі сплутуванням слів-паронімів.	Тема 12. Соціальні і територіальні діалектизми. Поняття «суржик». Запозичені слова.	Тема 13. Поняття фразеологічної норми.	Тема 14. Морфологічні норми	Тема 15. Синтаксичні норми.	Тема 16. Текст як одиниця мовлення.
МОДУЛЬ 1. Мова і мовлення																			
Тема 1. Культура мовлення як компонент педагогічної майстерності.																			
Тема 2. Літературна мова, її типи.																			
Тема 3. Стили мови, мовлення та спілкування..																			
Тема 4. Мовленнєвий етикет.																			
Тема 5. Наголос та його типи. Орфоепічна правильність мовлення																			
Тема 6. Поглиблення відомостей про асиміляцію приголосних звуків.																			
Тема 7. Засоби милозвучності української мови.																			
МОДУЛЬ 2. Слововживання та культура писемного мовлення																			
Тема 8. Слововживання: вибір слова, лексична сполучуваність																			
Тема 9. Багатозначність слів.																			
Тема 10. Синоніми. Використання синонімів для уникнення невиправданого повторення слів.																			
Тема 11. Пароніми. Виправлення помилок, пов'язаних зі сплутуванням слів-паронімів.																			
Тема 12. Соціальні і територіальні діалектизми. Поняття «суржик». Запозичені слова.																			
Тема 13. Поняття фразеологічної норми.																			
Тема 14. Морфологічні норми																			
Тема 15. Синтаксичні норми.																			
Тема 16. Текст як одиниця мовлення.																			
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: - підготовка до семінарських занять : 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; - виконання самостійної роботи, індивідуальне науково-																		

	дослідне завдання: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; - модулі: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • залік: 40% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 40. Підсумкова максимальна кількість балів 100. Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та (якщо семестр завершується іспитом) - бали за усну відповідь на іспиті. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат. Орієнтовний перелік тем для семестрового контролю 1. Роль мови в суспільному житті. 2. Літературна мова. Писемна та усна форми літературної мови. 3. Мовна норма. Класифікація мовних норм. 4. . Поняття «культура мовлення». 5. Роль суб'єктивних і об'єктивних факторів у становленні культури мовлення. 6. Диференціація типових помилок в мові. 7. Сучасна українська орфоепія. Основні норми літературної вимови голосних і приголосних звуків. 8. Лексичні запозичення з інших мов. Запозичення зі слов'янських та неслов'янських мов. 9. Лексика української мови з погляду сфер вживання. Загальноновживана лексика. Лексика обмеженого використання: діалектна, жаргонна. Термінологічна і професійно-виробнича лексика 10. .Активне і пасивне вживання лексики. Лексичні історизми та архаїзми. Неологізми. 11. Лексика міжстильова та стилістично маркована (стилістично забарвлена). 12. Культура різних стилів. 13. Характеристика функціонального наукового стилю української мови та його жанрів 14. Засоби вираження мовленнєвого етикету 15. Засоби милозвучності української мови. 16. Різновиди лексичних помилок 17. Міжмовні омоніми та пароніми. 18. Синоніми як один із найважливіших засобів найточнішого вираження думки та почуття 19. Морфологічні норми 20. Синтаксичні норми
Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення	Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу: Презентації, лекції, індивідуальні науково-дослідні та творчо-пошукові завдання, самостійна робота з

дисципліни тощо)	методичними, теоретичними і літературно-критичними джерелами. Необхідне обладнання: Доступ до мережі Інтернет, засоби наочності: проектор, ноутбук, дошка. Програмне забезпечення Microsoft Office, PowerPoint
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити. – Львів : Світ, 1994. 2. Антонечко - Давидович Б.Д. Як ми говоримо. – К,: Либідь, 1991. 3. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів,: Світ, 1990. 4. Білоусенко П.І. та ін. Учїться висловлюватися, - К,: Рад школа,1990 3. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови.— Львів: Світ, 2003 4. Биби́к С. П. Усна літературна мова в українській культурі повсякдення. – Ніжин «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. – 589 5. Сербенська О. Культура усного мовлення. — Київ, 2004 6. Літературна норма і мовна практика / За ред. С. Я. Єрмоленко. – Ніжин, 2013. – 320 с 7. Пентиліук М.І. Культура мови і стилістика. – К, : Вежа, 1994. 8. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. – К, : Либідь, 1993 9. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фонетика / А.К.Мойсієнко, О.В.БасКононенко, В.В.Бондаренко. – К., 2010